

Les

Bedankt voor het downloaden van dit artikel.
De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

nt2@uitgeverijboom.nl
redactie@tijdschriftles.nl

Denken met een DeBonohoedje op

en andere uitdagende opdrachten

Lesideeën voor vrij en creatief schrijven op OKAN of ISK

Ook Fros van der Maden verzorgde op de door Les georganiseerde miniconferentie een workshop, in het bijzonder voor docenten die lesgeven in Internationale Schakelklassen (ISK)/Onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers. In dit artikel vindt u haar lesideeën. De lesideeën zijn door Vlaamse en Nederlandse docenten uitgetoetst in de workshop ZIN IN SCHRIJVEN tijdens de miniconferentie VRIJ EN CREATIEF SCHRIJVEN.

Schrijven begint met kijken

Een schrijver moet onbevangen kunnen kijken, zowel naar de wereld om hem heen als naar de wereld in hemzelf. Dat kijken kunt u met behulp van verschillende opdrachten met uw leerlingen oefenen:

1 Het woordenschilderij

- Kijk zestig seconden heel geconcentreerd en in stilte naar een geprojecteerde afbeelding. Je mag geen aantekeningen maken.
- Beschrijf in drie minuten zo precies mogelijk wat je hebt gezien op de afbeelding. Wat je voelt of denkt bij het beeld is niet belangrijk. Het gaat erom dat je zo veel mogelijk details noteert. Dat mag ook in 'telegramstijl'. Je ziet de afbeelding niet meer.
- Wissel van tekst met een klasgenoot. Lees elkaars tekst en vergelijk. Welke verschillen vallen je op?

2 Mijn schoenen

- Focus je zestig seconden op een vertrouwd object (je schoenen, je tas) en laat bovenkomen wat er bovenkomt.
- Beschrijf een ervaring of herinnering die bij je bovenkwam.
- Een paar leerlingen lezen hun verhaaltje voor.

3 'The minds eye' (bij gebrek aan een goede vertaling)

- Stel je voor: je zit op een vliegveld te wachten op een vertraagd vliegtuig.
 - Wat zie je, voel je, hoor je, ruik je?
 - Wat denk je en wat doe je?
 - Hoe is het na één uur? Na twee uur? Na drie uur?
- Beschrijf jouw vertraging.
- Wissel van tekst met een klasgenoot. Lees elkaars verhaal en geef feedback.

Deze opdracht leent zich goed voor revisie. U kunt het verhaal thuis laten herschrijven (eerst een paar dagen wegleggen!), de teksten laten inleveren en een paar mooie uitwerkingen laten voorlezen in een volgende les. Van elkaars werk leren leerlingen vaak veel.

Kleintje poëzie

Werken met poëzie is in het vorige nummer van Les uitgebreid aan de orde geweest; u vindt er talloze lesideeën. Daarom houd ik het in dit artikel bij één werkvorm met poëzie uit de workshop: het acrostichon, ofwel naamdicht. De opdracht (zie volgende pag.) is afkomstig uit OP SCHRIFT.

Ideeën 'vangen'

Of je nu een gedicht schrijft of een verhaal of een opstel, de grootste hobbels die je moet nemen is het be-

5. Acrostichon

Een acrostichon is een naamdicht.
De eerste letters van de regels vormen samen
een naam of een woord.
Lees het acrostichon 'Zeehond'.

Zout en glibberig lig je daar
En je zwaait wat met je staart
En je flapt wat met je vinnen
Hoger en hoger klimt de zon
Over je zandplaat stroomt al water
Nader en nader komt de zee
Duik nu diep weg in de golven.

Maak nu zelf een acrostichon.

gin. Waar haal je je ideeën vandaan? De meeste talendocenten zijn ongetwijfeld bekend met de werkvormen Woordweb en Mindmap. In de workshop hebben we een nieuwe techniek uitgeprobeerd: het denken met een DeBonohoedje op. Gedurende een minuut laat je alleen gedachten toe die overeenstemmen met het hoedje dat je op hebt. Bijvoorbeeld: feiten, gevoel, negatief of positief. Vooral voor het schrijven van opstellen is het denken met verschillende hoedjes op een goede voorbereiding.

Verhalen schrijven

Beginnende verhalenschrijvers kunnen veel baat hebben bij opdrachten die tegelijkertijd uitdagen en houvast bieden. Zo kunt u uw leerlingen bijvoorbeeld de inleiding van een spannend, eenvoudig geschreven, verhaal geven, met de opdracht om zelf het verhaal af te maken.

Een leuke opdracht die ook houvast biedt, is de volgende: Nadat de leerlingen individueel een personage hebben gecreëerd, kunt u ze in tweetallen een plot laten bedenken en samen een verhaal laten schrijven rond hun personages.

Naast personages en plot kunt u ook andere begrippen uit de verteltheorie, zoals perspectief en spanning, gebruiken in uitdagende opdrachten. Zo kunt u de leerlingen bijvoorbeeld laten spelen met tijd door een eerder geschreven verhaal te laten herschrijven vanuit een ander beginpunt (het eind of het midden van het verhaal). Meer lesideeën voor het oefenen van deelvaardigheden bij vrij en creatief schrijven vindt u via www.schrijfprijsnt2.org op de powerpointpresentatie van de workshop ZIN IN SCHRIJVEN.

Fros van der Maden

De auteur is docent Nederlands/Nt2 op de Internationale School van Groningen. Daarnaast is ze educatief auteur. Recente publicatie: OP SCHRIFT, een schrijfcursus voor jonge anderstaligen.

*Correspondentie:
edutekst@frosvandermeden.nl*

13. Het plot

Het plot van een verhaal draait altijd om een conflict.

- A Werk in tweetallen. Wissel met een klasgenoot van beschrijving van een personage (opdracht 14). Lees elkaars beschrijving.
- B Bedenk een conflict of probleem dat deze personages met elkaar hebben. Bedenk er zo nodig nog een of meer andere personages bij. Dat mogen ook dieren zijn.
- C Bedenk een plot.
- D Schrijf samen een kort verhaal over dit conflict.

8. Denken met een DeBonohoedje op

Feiten

Positief

Noteer met elke hoed op 60 seconden woorden over:

het circus

Gevoel

Negatief

12. Bedenk een personage

Lees de vragen en schrijf antwoorden op

- Kies een beroep. Is je personage een man of een vrouw?
- Hoe ziet hij/zij eruit? Hoe oud? Waar woont hij/zij? In wat voor huis?
- Wat voor karakter heeft je personage?
- Bedenk een probleem voor je personage.
- Bedenk een vriend en een vijand voor je personage.
- Wat eet je personage graag?
- Doet hij/zij aan sport?
- Waar heeft hij/zij een hekel aan?
- Wat weet je nog meer over hem/haar?
- Hoe heet hij/zij?

